

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 1957, sp. zn. Cz 438/56

Číslo: 86/1957

Právní věta:

Soud povolující exekuci musí dbát donucujících právních předpisů, kterými byly upraveny právní poměry účastníků v exekučním titulu, jestliže podle tohoto titulu dochází ke vzniku práv a povinností ještě v době, kdy vstoupila v platnost nová právní úprava.

Takovým donucujícím předpisem zákona je i ustanovení § 255 obč. zák. spolu s předpisy je provádějícími.

Ustanovení směnečného práva o výši úroků jsou v poměru k ustanovení § 255 obč. zák. předpisem zvláštním, kterým zůstal nedotčen obecnými ustanoveními občanského zákoníka.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.04.1957

Spisová značka: Cz 438/56

Číslo rozhodnutí: 86

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Exekuce, Exekuční titul, Úroky

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vymáhající věřitel, hospodářská organizace socialistického sektoru, navrhl podle vykonatelného směnečného platebního příkazu z 22. ledna 1943 povolení exekuce na plat dlužníka pro 1700 Kčs ve starých penězích, t. j. pro 340 Kčs nových peněz, se 6% úroky od 1. dubna 1942 do zaplacení a pro náklady řízení.

Lidový soud civilní v Praze exekuci povolil, avšak pokud jde o úroky z prodlení za dobu od 1. ledna 1951 do 15. srpna 1955 jen ve výši 2,5 % a od 16. srpna (správně 13. srpna) 1955 do zaplacení jen ve výši 5 %.

Krajský soud v Praze stížnosti vymáhajícího věřitele nevyhověl. V důvodech poukázal na ustanovení § 255 obč. zák. a § 7 nař. min. sprav. č. 157/1950 Sb. ve znění nařízení č. 37/1955 Sb., podle nichž došel k závěru, že úrok z prodlení nesmí přesahovat míru tam stanovenou a že, i když exekuční titul přiznává úroky vyšší, lze exekuci povolit jen v tom rozsahu, v jakém je dlužník podle uvedených platných předpisů povinen úrok z prodlení platit.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že uvedenými usneseními krajského soudu v Praze a lidového soudu civilního v Praze, pokud jimi byla pro dobu od 1. ledna 1951 do 15. srpna 1955 povolena exekuce jen pro 2,5% úroky z prodlení a pro dobu od 16. srpna 1955 do zaplacení jen pro 5% úroky z prodlení, byl porušen zákon.

Odůvodnění:

O povolení exekuce rozhoduje soud zpravidla bez slyšení účastníků. Po ústním jednání rozhoduje jen v případech, kde to je výslovně stanoveno (§ 440 odst. 1, 2 o. s. ř.). Důvodová zpráva k tomuto ustanovení pak praví, že před povolením exekuce bude zpravidla zbytečný i výslech účastníků. Je tomu tak proto, že ve věci bylo již rozhodnuto a že úkolem exekučního soudu při povolení exekuce není přezkoumávat exekuční titul, naopak že soud je jeho obsahem vázán a musí vycházet z toho, že pravomocným rozhodnutím bylo právo mezi účastníky zjištěno ve shodě se zákonem a materiální pravdou. Exekuční soud musí se zásadně omezit jen na přezkoumávání, zda jsou splněny formální předpoklady pro povolení exekuce, zda je zde exekuční titul uznaný zákonem, zda je vykonatelný, zda exekuci navrhuje osoba z exekučního titulu oprávněná a zda exekuce je vedena proti osobě z exekučního titulu zavázané a zejména, zda vymáhaný nárok je v exekučním titulu řádně vymezen (§ 434 o. s. ř.). Podle tohoto ustanovení není exekuční soud ani povolán, aby při povolení exekuce uvažoval o tom, zda v exekučním titulu přisouzený nárok dosud trvá.

Soud exekuci povolující nebude však přesto moci při povolení exekuce nedbat donucujícího právního předpisu, kterým byly nově upraveny právní poměry účastníků v exekučním titulu již zjištěné, jestliže podle tohoto titulu dochází ke vzniku práv a povinností účastníků ještě v době, kdy vstoupila v platnost nová právní úprava. Takovým donucujícím předpisem zákona, který má vliv na rozsah práv a povinností založených exekučním titulem i pro dobu po vzniku exekučního titulu (§ 150 odst. 2 o. s. ř.), je ustanovení § 255 obč. zák. spolu s předpisy je provádějícími, kterými se upravují následky neplnění povinnosti rozsudkem uložené ve shodě s danými ekonomickými podmínkami. Nelze proto připustit, aby zákonné úroky z prodlení, které dospívají až za účinnosti těchto předpisů byly placeny v míře vyšší než zákonem stanovené. Exekuční soud musí v takovém případě pro úroky z prodlení povolit exekuci jen ve výši v tom kterém období právním předpisem stanovené.

Rozhodnutí obou soudů je však přesto nesprávně. Exekučním titulem je v souzené věci směnečný platební příkaz vydaný okresním soudem obchodním v Praze dne 22. ledna 1943, tedy v době účinnosti jednotného směnečného řádu (nařízení č. 111/1941 Sb.), kterým bylo v čl. 48 odst. 1 č. 2 dlužníku uloženo zaplatit ze směnečné sumy i 6% úroky z prodlení. Úroky této výše byly zachovány majiteli směnky, který postihem žádá směnečný peníz, i ustanovením § 48 směnečného a šekového zákona č. 191/1950 Sb., tedy zákonem, který, ačkoliv nabyl účinnosti současně s občanským zákoníkem, byl přece vydán až po vydání občanského zákoníka a po vydání nařízení ministra spravedlnosti č. 157/1950 Sb., kterým se provádějí některá ustanovení občanského zákoníka, mimo jiné i ustanovení § 255 obč. zák., a kterým se výše zákonných úroků upravuje na 2 1/2 % za rok (ve znění nařízení č. 37/1955 Sb. v některých případech na 5 %). Z toho, co řečeno, je patrné, že ustanovení směnečného práva o výši úroků, které je povinen zaplatit směnečně zavázaný, jsou v poměru k § 255 obč. zák. předpisem zvláštním, které zůstaly nedotčeny obecnými ustanoveními občanského zákoníka a předpisy podle něho vydanými.

Směnečný věřitel může tedy i dnes požadovat a vymáhat na dlužníku, který je v prodlení, 6% úroky a pokud soudy nepovolily v souzené věci exekuci pro požadované úroky z prodlení podle exekučního titulu ve výši 6 %, porušily zákon v ustanovení § 428 odst. 1, § 434 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 48 odst. 2 zák. č. 191/1950 Sb. a čl. 48 odst. 1 č. 2 jednotného směnečného řádu č. 111/1941 Sb.

Poznámka: Dlužník má ovšem možnost, aby námitkami podle § 441 o. s. ř. uplatnil, že návrh vymáhacího věřitele v určitém rozsahu je promlčen.